

Guden Teknos i högsätet

Jag var och lyssnade till en ung man som under hela sin uppväxt varit hängiven byggare av robotar. När han satt på golvet så byggde han med legobitar och vid tolv års ålder styrde han en robot med hjälp av en joystick. Där han stod och talade var han inspirerande och uppmanade oss alla att tro på framtiden. Då har de flesta problemen blivit lösta, eftersom det är maskinerna som helt tagit över och ”befriat” människan från hennes plågor. Arbetet som en tyngande faktor med ansvar och konsekvenstänkande. Redan nu kan vi åka buss som är utan chaufför och styrs av ett antal datorer. Fördelen med dessa maskiner är att de inte behöver semester eller blir sjuka utan kan rulla dygnet runt. Vi människor blir trötta men det blir inte maskinerna. Visserligen återstår några problem av etisk natur. Bussarna måste programmeras så att de kan göra etiska val vid konfliktsituationer. Om en buss kör på ett barn - vems är felet då? Kan bussen bli åtalad för vållande till annans död? Kanske det är programmeraren som skall åtalas eller busstillverkaren?

Hur som helst så har man löst det med att anställa en person som bara sitter och åker med och utför inget arbete eftersom bussen styr sig själv. Men om något händer så blir vederbörande juridiskt ansvarig fast han inte har kört bussen. En anonym person som får betalt för alla eventualiteter. Någon som har funktionen att bli ”syndabock” om det smäller, för tekniken gör aldrig fel, bara den mänskliga faktorn.

Flera kommuner har redan installerat robotar inom sina socialtjänster. Det är en robot som gör utredningar om människor skall få försörjningsstöd. Socialarbetarna är lyckliga att slippa och säger, att nu kan de ägna sig åt att hjälpa sina klienter med det ”mänskliga.” Jaha, och vad är det? Nästa steg, kanske? Snart är det robotar som styr vilka som skall bli rika genom tillgång på kapital. Robotar som opererar oss utifrån datorernas slutsatser om våra sjukdomar. Vi människor befrias till att åter bli barn där vår superförälder ”roboten” tar den vuxnes ansvar. Så min fråga är till denna framtidsvision som inte längre är en vision utan en realitet. Vad skall vi ha människan till? Vad ska vi ha oss själva till? Föreläsaren föreslog att vi skulle börja umgås istället och odla våra fritidsintressen. Enklast vore om han sagt att vi ska gå och leka kurra gömma med oss själva. Människor som får känna sig onyttiga tappar ofta all tro på sig själva. Det hjälper inte med att halva befolkningen skall gå på en kommunal dagterapi och snickra fågelholkar medan vi funderar på vad det är för fel med oss människor, eftersom vi måste ersättas med robotar långt in i själens heliga rum. Är det ett symbolspråk som framträder? Jag tror det eftersom att hjälpa en annan människa i nöd är en fråga om humanism. Det är ett annat ord för mänsklighet som grundar sig på ett värderingssystem som har sin grund i tron på den mänskliga värdigheten. Den värdighet som mänskliga rättigheter försöker slå vakt om.

*Per-Arne Bengtsson, präst i Västanfors Västervåla församling
epost: per-arne.bengtsson@svenskakyrkan.se*